

УДК 811.111(07):004

Ірина Карпа, кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики викладання іноземних мов
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ВИКОРИСТАННЯ ONLINE-РЕСУРСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ВНЗ

У статті здійснено огляд найбільш популярних online-ресурсів для вивчення англійської мови та розглянуто особливості їх використання студентами ВНЗ.

Ключові слова: online-ресурси, комунікативна компетенція, інтерактивність, викладач, студент.

Літ. 10.

Ірина Карпа, кандидат филологических наук, доцент кафедры методики преподавания иностранных языков
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ONLINE-РЕСУРСОВ В ИЗУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА СТУДЕНТАМИ ВУЗОВ

В статье выполнено обзор наиболее популярных online-ресурсов для изучения английского языка и рассмотрено особенности их использования студентами ВУЗов.

Ключевые слова: online-ресурсы, коммуникативная компетенция, интерактивность, преподаватель, студент.

Iryna Karpa, Ph. D. (Philology)

Docent of Methods and Teaching Foreign Languages
Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

THE USE OF ONLINE-RESOURCES IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING BY UNIVERSITY STUDENTS

The article reviews most popular online resources for studying English and considers the features of their using by Higher Education students.

Keywords: online resources, communicative competence, interactivity, lecturer, student.

Постановка проблеми в загальному вигляді, її актуальність та зв'язок із науковими завданнями. Проблема використання фахових online-ресурсів на заняттях англійської мови постала перед сучасними педагогами у зв'язку з процесами глобалізації та стрімким розвитком нових інформаційно-комунікаційних технологій. Актуальність теми дослідження зумовлена потребою підвищення якості навчання і вивчення англійської мови, залучення у навчальний процес комп'ютерних телекомунікаційних та інформаційних систем з метою формування іншомовної комунікативної компетенції студентів ВНЗ.

Метою дослідження є виявлення особливостей використання найбільш популярних фахових online-ресурсів у процесі вивчення англійської мови студентами ВНЗ.

Завдання: 1) з'ясувати особливості структури окремих сайтів для вивчення англійської мови; 2) проаналізувати взаємозалежність між функціональними характеристиками online-ресурсів та їх ефективністю у процесі вивчення англійської мови.

Об'єктом дослідження є найбільш популярні online-ресурси для вивчення англійської мови, **предметом** – особливості їх структури і функціонування, переваги і недоліки використання зазначених сайтів у навчальному процесі.

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Дослідженням проблеми застосування можливостей сучасних засобів інформаційних і телекомунікаційних технологій у навчальному процесі займаються російські науковці: Е.Г. Азімов, В.П. Безпалько, М.Ю. Бухаркіна, О.В. Вардашкіна, І.М. Ібрагімов, М.В. Мойсєєва, М.І. Нежуріна, Є.С. Полат.

Заслугує на увагу той факт, що людина, яка вміло та ефективно володіє технологіями та інформацією, має інший – новий стиль мислення, по-іншому підходить до оцінки проблем, до організації своєї діяльності. Інформаційні технології в освіті сприяють не тільки розкриттю й розвитку індивідуальних здібностей учнів, активізації пізнавальної діяльності, а й формуванню інформаційної культури [3, 88 – 89]. Ця думка перегукується з твердженням

О.В. Вардашкіної, що знання і кваліфікація стають пріоритетними цінностями в житті людини в умовах інформаційної спільноти, у тому числі й міжнародної. Це обумовлює зростання значущості вивчення іноземних мов на якісно новому рівні, формування комунікативної компетенції та внесення змін у викладання іноземної мови у ВНЗ [2, 28].

Є підстави стверджувати, що впровадження Інтернет-технологій в навчальний процес вимагає від ВНЗ створення спеціальних комп'ютерних класів, а також проведення курсів підвищення кваліфікації викладачів (підвищення рівня комп'ютерної грамотності, навчання створенню дистанційних навчальних курсів, створенню власної сторінки в Інтернеті тощо). Слід також відзначити більшу ефективність процесу впровадження курсів дистанційного навчання, створення освітніх веб-сайтів та електронних навчальних матеріалів у Російській Федерації порівняно з Україною. М.О. Скуратівська вважає, що в Україні викладачі іноземних мов теж розпочинають поступово впроваджувати роботу з online-ресурсами на своїх уроках, але даний процес ще виглядає як поодинокі спроби, оскільки, багато викладачів віддають перевагу традиційному фронтальному уроку [10, <http://intkonf.org/skurativska-mo-vikladannya-inozemnih-mov-ta-merezha-internet/>]. Розвиваючи думку М.О. Скуратівської, ми вважаємо, що необхідність застосування фахових Інтернет-ресурсів на заняттях пояснюється тим, що доступ до джерел сучасних та оригінальних матеріалів в Інтернет-мережі, які постійно оновлюються та доповнюються, сприяє підвищенню ефективності вивчення іноземної мови. Окрім того, online-ресурси активізують діяльність студента, вносять елемент демократичності та мобільності у заняття, дозволяють усім бажаючим опанувати англійською мовою займатись самоосвітою і самовдосконаленням.

Для вивчення і навчання англійської мови слід виділити найбільш популярні фахові online-ресурси: <http://www.english-to-go.com>, <http://www.britishcouncil.org>, <http://www.teachit.co.uk>, <http://www.bbc.co.uk>, <http://mnr.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/>, <http://www.dictionary.com>, <http://www.englishclub.com>, <http://www.learnonline.org/>, <http://www.usingenglish.com/>, <http://learningenglish.voanews.com>, <http://lingualeo.ru/>, <http://www.busuu.com/>, <http://englishtips.org>, <http://www.englishdom.com>. Е.Г. Азімов зазначає, що використовуючи навчальні сайти, можна навчити усного і письмового мовлення. Результатом, використання

Інтернету є також створення творчої атмосфери спілкування, досягнення автоматизму у процесі навчання, що приводить до активізації та інтенсифікації навчання [1, 100].

Всі зазначені online-ресурси є інтерактивними, що має велику перевагу перед пасивним навчанням, оскільки “найменших результатів можна досягти за умов пасивного навчання (лекція – 5%, читання – 10%), а найбільших – за умов інтерактивного (дискусійні групи, форуми – 50%, практика через дію – 75% або негайне застосування знань – 90%)” [9, 21]. Проте, ми погоджуємось з думкою Є.С. Полат, якими б інтерактивними не були інформаційні системи чи online-ресурси, вони можуть забезпечити лише квазіспілкування (тобто спілкування з машиною, а не з живою людиною) [7, 15].

Сайт <http://www.english-to-go.com> містить сучасні розважальні ресурси, інтерактивні вправи та розгляд проблемних питань з граматики, плани занять, статті з новинами представлені інформаційним агентством Reuters. Сайт розрахований на викладачів англійської мови, тому його матеріали можна залучити в діяльність студентів на занятті чи інтегрувати їх у програму навчання.

Ресурс <http://www.britishcouncil.org>, запропонований Британською Радою для широкого кола бажаючих вивчити англійську мову чи вдосконалити свій рівень знань, включає завдання для навчання таких видів мовленнєвої діяльності як аудіювання, читання, письма, проте, говоріння як вид мовленнєвої діяльності не представлено на даному сайті.

Метою ресурсу <http://www.teachit.co.uk> є забезпечити викладачів англійської мови матеріалом для SMART board, презентаціями у Power Point, наочністю для активізації та урізноманітнення роботи на заняттях і обміну досвідом.

Сайти <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/> та <http://www.bbc.co.uk> надають можливість ознайомлення з останніми світовими новинами англійською мовою, спортивною секцією, прогнозом погоди тощо. Слід зауважити, що автентичні тексти статей та відео матеріали вимагають щонайменше рівня Intermediate для розуміння і подальшого їх опрацювання. Даний ресурс можна використовувати на заняттях з метою обговорення та дискусії на старших курсах мовних ВНЗ. Наприклад, Є.С. Полат пропонує для роботи з online-ресурсом поділити групу на маленькі підгрупи по троє чоловік (обов'язково, щоб у кожній групі були сильний, середній і слабкий студенти), відповідно кожній групі дати спільне завдання [8, 9].

Різні типи словників, довідників, цитат представлені на сайті <http://www.dictionary.com>. Окрім того, для відвідувачів ресурсу передбачені відеоігри, кросворди, завдання спрямовані на перевірку лексичного матеріалу та письма.

Цікаві матеріали містить також сайт <http://www.englishclub.com/>. Викладачі та студенти можуть користуватись розробками занять, метою яких є розвиток навичок аудіювання, говоріння, читання і письма, іграми та чатом. Граматична, лексична та фонетична секції містять як теоретичну частину з коментарями і прикладами так і практичний матеріал для перевірки вивченого. У більшості завдання для самоконтролю подано у вигляді підстановчих таблиць. Слід зазначити, що цей online-ресурс призначений як для самостійного вивчення англійської мови, так і для роботи у групі, поглиблення знань, ліквідації прогалин у знаннях з граматики, мовленнєвих умінь, навичок читання, аудіювання, письма.

Понад 150 проектів для участі в онлайн дискусії розміщено на сайті <http://www.ieam.org>. Дані онлайн-проекти створені і адаптовані вчителями англійської з метою їх застосування на заняттях англійської мови у 130 країнах світу. Тематика проектів відповідає навчальній програмі і планам, окрім того, кожен з них повинен слугувати спільній меті – вдосконалити якість життя на планеті. Проекти iEARN Collaboration Centre заохочують студентів до співпраці у команді та формують у них навички міжкультурної взаємодії. Цей ресурс можна застосувати для самостійного пошуку інформації студентами у рамках роботи над проектом.

С.С. Полат доходить висновку, що необхідність підготовки спільного продукту того чи іншого проекту потребує вміння користування з текстовим, графічним редакторами, застосування різних мережевих програм, які дозволяють застосовувати мультимедійні засоби. Таким чином, проект стає міждисциплінарним [7, 18].

Схожі дидактичні функції виконують ресурси <http://www.learn-english-online.org/>, <http://www.usingenglish.com/>, які забезпечують викладачів, студентів та усіх бажаючих вивчати англійську мову розробками уроків, поетичними творами та наочним матеріалом відповідно до рівня їхніх знань.

Російський фаховий он-лайн ресурс <http://lingualeo.ru/> розрахований в більшості на молоде покоління, реклами цього сайту можна знайти у популярній серед молоді соціальній мережі “В контакті”. Сайт добре структурований: усі види діяльності мають форму гри, де секція

“Джунгли” відповідає за тематичні розділи аудіо, відеоматеріалів та текстів для читання, секція “Савана” включає усіх членів “прайду”, тобто друзів, яких користувач залучив до активної участі у діяльності ресурсу. Усі надані сайтом матеріали супроводжуються текстом та перекладом, обрані незнайомі слова автоматично переходять в окрему секцію, де до них підбираються візуальні асоціації, що суттєво допомагає у процесі запам’ятовування та повторення. Секція “Тренування” включає завдання для перекладу слів, кросворди, аудіювання, словникові картки, конструктори слів тощо. Секція “Курси” пропонує граматичні та відео курси для самостійного опрацювання студентами з різним рівнем знань. Недоліком даного сайту є його однобоке спрямування на слухання, читання та аудіювання, відсутність дотекстових та післятекстових завдань, тому викладачам англійської мови потрібно самостійно готувати додаткові види діяльності при роботі з даним ресурсом.

Для бажаючих вивчати американський варіант англійської мови слід порекомендувати сайт <http://learningenglish.voanews.com/>, де можна ознайомитись з новинами США, країнознавчим коментарем, статтями, особливостями вимови та лексики, ідіомами. На занятті з теоретичного курсу англійської мови викладач може провести лінгвістичний аналіз усних чи письмових висловлювань носіїв мови, порівняти їх з аналогічним лексичним матеріалом британського варіанту англійської мови, розглянути наявні у текстах фразеологізми, ідіоми, прислів’я, неологізми, які відображають картину світу американського суспільства.

Інтернет-ресурс <http://www.busuu.com/learn-english-online> застосовується для вивчення 12 найбільш поширених мов світу, у тому числі й англійської. Суттєвим недоліком зазначеного сайту є платні послуги за надання у користування матеріалів багатьох курсів.

Сайт <http://englishtips.org> надає безкоштовний доступ до художньої та адаптованої літератури англійською мовою, підручників з граматики, лінгвістики, країнознавства, газет, журналів, коміксів, електронних книг, аудіо та відеокурсів, літератури для викладачів англійської мови, матеріалів для самостійної підготовки до кваліфікаційних екзаменів.

Дистанційне навчання – взаємодія викладача та студентів на відстані, яка реалізується за допомогою усіх притаманних навчальному процесу компонентів (цілей, змісту, методів, організаційних форм, засобів навчання), специфічних засобів Інтернет-технологій, які

передбачають інтерактивність [5, 62]. Наприклад, одна з форм дистанційного навчання для систематичного вивчення певного курсу під керівництвом викладача – оволодіння англійською мовою за допомогою Skype – представлена на сайті <http://www.englishdom.com>. Професійні репетитори та носії мови обирають рівень складності курсу та його відповідність інтересам студента. Викладач перевіряє завдання у режимі онлайн, коригує помилки, дає зауваження та відповідає на запитання у процесі діалогу. Оскільки, на думку Є.С. Полат, “навчати мовленнєвої діяльності можна лише у процесі живого спілкування” [7, 15], ця форма дистанційного навчання спрямована винятково на формування комунікативної компетенції.

Гіперпосилання та зручна система навігації допомагають орієнтуватись у інформаційному середовищі навчальних сайтів. Наведені приклади online-ресурсів підтверджують тезу Є.С. Полат про те, що, відзначаючись високим ступенем інтерактивності, комп’ютерні телекомунікації сприяють створенню унікального навчально-пізнавального середовища, яке використовується для вирішення різних дидактичних завдань (наприклад, пізнавальних, інформаційних, культурологічних). Головною особливістю даного середовища є те, що воно придатне як для масового, так і для індивідуального навчання чи самостійного навчання [6, 153]. Однак, незважаючи на всі переваги використання Інтернет-ресурсів у вивченні англійської мови, слід виділити і суттєві недоліки.

І.М. Ібрагімов окреслює такі негативні сторони дистанційного навчання, які також притаманні фаховим online-ресурсам:

1) відсутність очного контакту між студентом і викладачем, тобто відсутні всі моменти, пов’язані з індивідуальним підходом і вихованням, поряд немає людини, яка могла б емоційно забарвити знання;

2) необхідність самодисципліни, самостійності і свідомості студента;

3) необхідність постійного доступу до джерела інформації;

4) недостатність практичних знань;

5) відсутність постійного контролю, який для багатьох студентів є сильним мотиваційним стимулом [4, 41].

Висновки. Отже, використання online-ресурсів у навчальному процесі дозволяє вирішити низку завдань спрямованих на отримання нової автентичної інформації; покращення навичок читання через засвоєння текстів з Інтернет-мережі; вдосконалення навичок аудіювання за

допомогою регулярного прослуховування відеоматеріалів; постійне поповнення активного і пасивного словникового запасу лексикою сучасної англійської мови; до того ж, поєднання тексту, графіки, відео матеріалів звукових ефектів, анімації впливає на емоційні та понятійні сфери, що сприяє ефективному засвоєнню матеріалу. Перспективами подальших розвідок у даному напрямку можуть бути розробки конспектів занять з англійської мови на основі застосування online-ресурсів.

1. Азимов Э.Г., Вильшинецкая Е.Н. *Материалы Интернета на уроке английского языка* / Э.Г. Азимов, Е.Н. Вильшинецкая // *Иностранные языки в школе.* – 2001. – №1. – С. 96 – 101.

2. Вардашкіна Е.В. *Использование информационно-коммуникационных технологий в обучении английскому языку студентов неязыковых ВУЗов* / Е.В. Вардашкіна // *Инновации и современная наука: материалы международной заочной научно-практической конференции (12 декабря 2011 г.).* – Новосибирск: Изд. “Сибирская ассоциация консультантов”, 2011. – Часть II. – С. 27 – 33.

3. Ерліх А. *Сформувані інформаційну культуру учнів. З досвіду впровадження комп’ютерних технологій при вивченні німецької мови* / Алла Ерліх / *Иноземні мови в навчальних закладах.* – 2011. – № 2. – С. 88 – 92.

4. Ібрагімов И.М. *Информационные технологии и средства дистанционного обучения: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений* / Ильдар Маратович Ибрагімов; Под. ред. А.Н. Ковшова. – М.: Издательский центр “Академия”, 2005. – 336 с.

5. *Интернет-обучение: технологии педагогического дизайна* / Под. ред. кандидата педагогических наук М.В. Моисеевой. – М.: Издательский дом “Камерон”, 2004. – 216 с.

6. *Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров* / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркіна, М.В. Моисеева, А.Е. Петров; Под. ред. Е.С. Полат. – М.: Издательский центр “Академия”, 1999. – 224 с.

7. Полат Е.С. *Интернет на уроках иностранного языка* / Е.С. Полат // *Иностранные языки в школе.* – 2001. – № 2. – С. 14 – 19.

8. Полат Е.С. *Интернет на уроках иностранного языка* / Е.С. Полат // *Иностранные языки в школе.* – 2001. – № 3. – С. 5 – 12.

9. Пометун О., Пироженко Л. *Интерактивні технології навчання* / О. Пометун, Л. Пироженко // *Відкритий урок.* – 2003. – № 3 – 4. – С. 19 – 31.

10. Скуратівська М.О. *Викладання іноземних мов та мережа Інтернет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://intkonf.org/skurativska-mo-vikladannya-inozemnih-mov-ta-merezha-internet/>*

Стаття надійшла до редакції 30.01.2013